

POHJOLA SIOITUSOBLIGAATIO TUTKIMUKSEN TÄHDET III/2015 LAINAKOHTAISET EHDOT

Nämä Lainakohtaiset ehdot muodostavat yhdessä Pohjola Pankki Oyj:n 28.5.2014 päivätyn ja julkaistun sekä 2.6.2014, 6.8.2014, 2.10.2014, 10.10.2014, 24.10.2014, 21.11.2014, 17.2.2015 ja 2.3.2015 täydennetyin joukkovelkakirjaohjelman ohjelmaesitteen ("Ohjelmaesite") ja siinä olevien Yleisten lainaehtojen kanssa tämän Lainan ehdot. Ohjelman Yleisiä lainaehtoja (siten kuin niitä on täydennetty 10.10.2014 ja 21.11.2014) sovelletaan, mikäli Lainakohtaisissa ehdoissa ei ole toisin määrätty. Lainakohtaiset ehdot on laadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja niitä tulee lukea yhdessä Ohjelmaesitteen ja sen mahdollisten täydennysten kanssa.

Ohjelmaesite ja sen täydennykset julkaistaan OP-Pohjola-ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat. Ohjelmaesite sekä Ohjelman alla liikkeeseen laskettavien yksittäisten Lainojen Lainakohtaiset ehdot ja niihin liittyvät muut asiakirjat ovat maksutta saatavissa merkintäpaikoissa kunkin konttorin aukioloaikana sekä OP-Pohjola-ryhmän verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat kaksi (2) Pankkipäivää ennen Lainan merkintäajan alkamista.

Saadakseen täydelliset tiedot Liikkeeseenlaskijasta ja tarjouksesta sijoittajan on tutustuttava sekä Ohjelmaesitteeseen ja sen mahdollisiin täydennyksiin että näihin Lainakohtaisiin ehtoihin. Tätä Lainaa koskeva tiivistelmä on liitetty näihin Lainakohtaisiin ehtoihin.

Lainakohtaisissa ehdoissa on merkitty termillä "alustava" ne kohdat, jotka vahvistetaan viimeistään liikkeeseenlaskupäivänä.

Pohjola Pankki Oyj laskee liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettun joukkovelkakirjalainan.

OSA I – YLEISET EHDOT

1. Lainan nimi:	Pohjola Sijoitusobligaatio Tutkimuksen Tähdet III/2015
2. Liikkeeseenlaskija:	Pohjola Pankki Oyj
3. Lainan pääjärjestäjä:	Pohjola Pankki Oyj
4. Maksuasiamies:	Pohjola Pankki Oyj
5. Laskenta-asiamies:	Pohjola Pankki Oyj

6. Kohde-etuus/Kohde-etuuskori: Osakekori, jossa seuraavat Osakkeet

i	Osake (i)	ISIN	Bloomberg Ticker
1	Fortum OYJ	FI0009007132	FUM1V FH Equity
2	Kone OYJ	FI0009013403	KNEBV FH Equity
3	Konecranes OYJ	FI0009005870	KCR1V FH Equity
4	Nokia OYJ	FI0009000681	NOK1V FH Equity
5	Nordea Bank AB	SE0000427361	NDA SS Equity
6	Outokumpu OYJ	FI0009002422	OUT1V FH Equity
7	Sampo Oyj	FI0009003305	SAMAS FH Equity
8	TeliaSonera AB	SE0000667925	TLSN SS Equity
9	UPM-Kymmene OYJ	FI0009005987	UPM1V FH Equity

7. Valuutta: Euro

8. Lainan nimellisarvo: 6.429.000 euroa

9. Velkakirjojen muoto: Arvo-osuusmuotoinen

10. Velkakirjojen määrä: 6.429

11. Velkakirjojen nimellisarvo ja minimimerkintä: 1.000 euroa

12. Merkintäaika: 10.3.2015-17.4.2015

13. Liikkeeseenlaskupäivä: 22.4.2015

14. Laina-aika: 22.4.2015-15.5.2020

15. Takaisinmaksupäivä: 15.5.2020

Mikäli Takaisinmaksupäivä ei ole Pankkipäivä, siirtyy kyseinen Takaisinmaksupäivä seuraavaan Pankkipäivään. Maksuajankohdan siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.

16. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo

Nimellisarvo: 6.429.000 euroa

Palautuskerroin: Ei sovelleta

Paino: Ei sovelleta

Irtautumispiste:	Ei sovelleta
Kiinnityspiste:	Ei sovelleta
Palautusosuus:	Ei sovelleta
Valuuttakurssikerroin:	Ei sovelleta
FX Loppuarvo:	Ei sovelleta
FX Loppuarvon määräytymispäivä(t) FX Loppuarvon laskentaa varten:	Ei sovelleta
FX Alkuarvo:	Ei sovelleta
FX Alkuarvon määräytymispäivä(t) FX Alkuarvon laskentaa varten:	Ei sovelleta
Tuotto:	Ei sovelleta
Loppuarvo:	Ei sovelleta
Loppuarvon määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta
Arvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Havaintopäivä(t):	Ei sovelleta
Päätymispäivä:	Ei sovelleta
Tarkastelupäivä(t):	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Alkuarvo:	Ei sovelleta
Alkuarvon määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta
Arvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Havaintopäivä(t):	Ei sovelleta
Lähtöpäivä:	Ei sovelleta

Tarkastelupäivä(t):	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t):	Ei sovelleta
Barrier:	Ei sovelleta
Tuottoraja:	Ei sovelleta
Kerroin:	Ei sovelleta
Vähimmäispalautuskerroin:	Ei sovelleta
17. Takaisinmaksutapa:	Yhdessä erässä Takaisinmaksupäivänä
18. Korko/Hyvitys:	Hyvitys
19. Koron määräytymisperuste:	Ei sovelleta
20. Hyvityksen määräytymisperuste:	

Osakesidonnainen Laina:

Laskennallinen Pääoma:	<u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Laskennallinen Pääoma1:</u>
	Nimellisarvo
Nimellisarvo:	6.429.000 euroa
Pääomakerroin:	Ei sovelleta
Tuottokerroin:	1,5
Vähimmäistuotto:	<u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Vähimmäistuotto1:</u>
	Liikkeeseenlaskijan määrittämä kiinteä arvo.
	<u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Vähimmäistuotto1:</u>
	<u>0%</u>
Vähimmäistuoton Määräytymispäivä(t):	Ei sovelleta
Lukituskerroin:	Ei sovelleta

Lukitustaso_(i):

Ei sovelleta

Kohde-etuuden Arvonmuutos:

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Tuottokaava19:

$$\sum_{i=1}^N \text{Paino}_i \times X_i$$

X_i on X , mikäli $\text{Rank}(\text{Tuotto}_i) \in [1, m]$, $\text{Tuotto}_i - \text{Tuottoraja}$ muutoin

$\text{Rank}(\text{Tuotto}_i) = 1$ tarkoittaa korkeinta/alhaisinta $\text{Tuottoa}_{(i)}$

Selitys: Kohde-etuuskorin Arvonmuutos lasketaan Korikomponenttien Tuottojen painotettuna summana, kuitenkin siten, että määrä "m" korkeinta/alhaisinta Tuottoa korvataan X :lla.

Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuottokaava19:

$$\sum_{i=1}^9 \text{Paino}_i \times X_i$$

X_i on 30%, mikäli $\text{Rank}(\text{Tuotto}_i) \in [1, 4]$, $\text{Tuotto}_i - \text{Tuottoraja}$ muutoin

$\text{Rank}(\text{Tuotto}_i) = 1$ tarkoittaa korkeinta $\text{Tuottoa}_{(i)}$

Selitys: Kohde-etuuskorin Arvonmuutos lasketaan Korikomponenttien Tuottojen painotettuna summana, kuitenkin siten, että 4 korkeinta Tuottoa korvataan 30%:lla.

Paino:

i	Osake (i)	Paino (w_i)
1	Fortum OYJ	1/9
2	Kone OYJ	1/9
3	Konecranes OYJ	1/9
4	Nokia OYJ	1/9
5	Nordea Bank AB	1/9
6	Outokumpu OYJ	1/9
7	Sampo Oyj	1/9
8	TeliaSonera AB	1/9
9	UPM-Kymmene OYJ	1/9

Enimmäistuotto:

Ei sovelleta

Kerroin Enimmäistuoton laskentaa varten:

Ei sovelleta

Tuotto:

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuotto4:

$$\left(\frac{\text{Loppuarvo}_i}{\text{Alkuarvo}_i} - 1 \right)$$

Loppuarvo:	<u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Loppuarvo1:</u>
	Loppuarvon määräytymispäivän /-päivien virallinen päätösarvo
	<u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Loppuarvo1:</u>
	Loppuarvon määräytymispäivän virallinen päätösarvo
Loppuarvon määräytymispäivä(t):	Arvostuspäivä(t)
Arvostuspäivä(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	22.4.2020
Havaintopäivät(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Päätymispäivä Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Tarkastelupäivä(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Keskiarvostuspäivä(t) Loppuarvon määräytymispäivää varten:	Ei sovelleta
Alkuarvo:	<u>Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Alkuarvo2:</u>
	Alkuarvon määräytymispäivän/-päivien virallinen päätösarvo
	<u>Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Alkuarvo2:</u>
	<u>Alkuarvon määräytymispäivän virallinen päätösarvo</u>
Alkuarvon määräytymispäivä(t):	<u>Ohjelman yleisten lainaehtojen kohdan "Määritelmät" mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Alkuarvon Määräytymispäivä:</u>
	Arvostuspäivä(t)
Arvostuspäivä(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:	22.4.2015

Havaintopäivät(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:

Ei sovelleta

Lähtöpäivä Alkuarvon määräytymispäivää varten:

Ei sovelleta

Tarkastelupäivä(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:

Ei sovelleta

Keskiarvostuspäivä(t) Alkuarvon määräytymispäivää varten:

Ei sovelleta

Tuottoraja:

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa muodossa valittu Tuottoraja1:

Liikkeeseenlaskijan määrittämä arvo

Tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Tuottoraja1:

0%

Kerroin Tuottorajan laskentaa varten:

Ei sovelleta

Valuuttakurssikerroin:

Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 5 mukaisessa sekä tähän Lainaan soveltuvassa muodossa valittu Valuuttakurssikerroin1:

1

FX Loppuarvo:

Ei sovelleta

FX Loppuarvon määräytymispäivä(t) FX Loppuarvon laskentaa varten:

Ei sovelleta

FX Alkuarvo:

Ei sovelleta

FX Alkuarvon määräytymispäivä(t) FX Alkuarvon laskentaa varten:

Ei sovelleta

21. Hyvityksen maksupäivä(t):

15.5.2020. Mikäli Hyvityksen maksupäivä ei ole Pankkipäivä, siirtyy kyseinen Hyvityksen maksupäivä seuraavaan Pankkipäivään. Maksuajankohdan siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.

22. Pankkipäivä: Helsinki ja TARGET
23. Pankkipäiväolettama: Seuraava
24. Lainan etuoikeusasema: Ohjelman yleisten lainaehtojen kohdan 4.5 mukainen Joukkovelkakirjalaina
25. Liikkeeseenlaskijan oikeus ennaikaiseen takaisinmaksuun: Kyllä, sovelletaan Ohjelman yleisten lainaehtojen kohtaa 4.11
26. Velkakirjan haltijan oikeus vaatia ennaikaista takaisinmaksua: Ei
27. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan ennaikaiseen takaisinmaksuun Suojausinstrumenttiin kohdistuneen Lainmuutoksen perusteella ("Suojausinstrumenttiin kohdistunut lainmuutos") Ohjelman yleisten lainaehtojen kohta 4.12 soveltuu
28. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan ennaikaiseen takaisinmaksuun Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuvien kulujen kasvun perusteella ("Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuva kulujen kasvu") Ohjelman yleisten lainaehtojen kohta 4.13 soveltuu.
29. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan ennaikaiseen takaisinmaksuun Suojausinstrumentissa tapahtuneen häiriön perusteella ("Suojausinstrumentissa tapahtunut häiriö"): Ohjelman yleisten lainaehtojen kohta 4.14 soveltuu
30. Liikkeeseenlaskijan oikeus Lainan takaisinostoon: Kyllä, sovelletaan Ohjelman yleisten lainaehtojen kohtaa 4.18
31. Ehto Lainan liikkeeseenlaskun toteuttamiselle: Pohjolalla on oikeus peruuttaa Lainan liikkeeseenlasku, mikäli merkintöjen määrä jää alle 3.000.000 euron.
- Pohjola peruuttaa Lainan liikkeeseenlaskun, mikäli Tuottokerroin jää alle 1,3.
- Pohjola pidättää itsellään oikeuden peruuttaa Lainan liikkeeseenlasku kokonaan tai osittain viimeistään Liikkeeseenlaskupäivänä, mikäli Pohjolan mielestä kansallisissa tai kansainvälisissä taloudellisissa tai poliittisissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, joka voisi haitata tai vaikeuttaa Lainan liikkeeseenlaskun toteuttamista.
32. Lainehtojen lopullinen vahvis- Sovelletaan Ohjelman yleisten lainaehtojen kohtaa 4.20

taminen:

33. Tiedot Koron/Hyvityksen perusteena olevan Kohde-etuuden arvokehityksestä ja volatilititeetista:

Tiedot Hyvityksen perusteena olevan Kohde-etuuden arvonkehityksestä saa internet-osoitteesta www.op.fi/joukkolainat.

OSA II – ERITYISET EHDOT

Osakesidonnaiset Lainat

1. Markkinahäiriö: Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 2 soveltuu
2. Lähtö-/Arvostus-/Päätymis-/Tarkastelu-/Havainto-/Keskiarvostuspäivän siirtäminen: Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 3 soveltuu
3. Korjaus Osakkeen arvoon: Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 4 soveltuu
4. Osakkeeseen tai sen liikkeeseenlaskeneeseen yhtiöön kohdistuva mukauttamistoinen: Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 5 soveltuu
5. Erityinen enneaikainen takaisinmaksu:
- a) Kohde-etuuden korvaamisen tai laskennan korjauksen kohtuuttomuus Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohta 6 a) soveltuu
- b) Lainan rakenteesta johtuva enneaikainen takaisinmaksu Ohjelman yleisten lainaehtojen Liitteen 6 (*Erityiset ehdot – Osakesidonnaiset Lainat*) kohtaa 6 b) ei sovelleta

6. Arvopaperipörssi:

i	Osake (i)	Arvopaperipörssi
1	Fortum OYJ	Nasdaq OMX Helsinki Oy
2	Kone OYJ	Nasdaq OMX Helsinki Oy
3	Konecranes OYJ	Nasdaq OMX Helsinki Oy
4	Nokia OYJ	Nasdaq OMX Helsinki Oy
5	Nordea Bank AB	Nasdaq OMX Stockholm AB
6	Outokumpu OYJ	Nasdaq OMX Helsinki Oy
7	Sampo Oyj	Nasdaq OMX Helsinki Oy
8	TeliaSonera AB	Nasdaq OMX Stockholm AB
9	UPM-Kymmene OYJ	Nasdaq OMX Helsinki Oy

7. Kohde-etuutta koskevien tietojen saatavuus ja erityisehdot:

i	Osake (i)	Yhtiön internet-sivu
1	Fortum OYJ	www.fortum.com
2	Kone OYJ	www.kone.com
3	Konecranes OYJ	www.konecranes.com
4	Nokia OYJ	www.nokia.com
5	Nordea Bank AB	www.nordea.com
6	Outokumpu OYJ	www.outokumpu.com
7	Sampo Oyj	www.sampo.fi
8	TeliaSonera AB	www.teliasonera.com
9	UPM-Kymmene OYJ	www.upm.com

OSA III – MUUT EHDOT

Tiedot liikkeeseenlaskusta

- Päätökset ja valtuudet, joiden nojalla Laina lasketaan liikkeeseen: Pohjolan hallituksen 16.12.2014 antama valtuutus, jonka mukaisesti Lainan liikkeeseenlaskusta on tehty päätös 2.3.2015.
- Liikkeeseenlaskuun osallistuvien intressit ja eturistiriidat: Liikkeeseenlaskijan ja Laskenta-asiamiehen ollessa sama taho, on mahdollista, että Laskenta-asiamiehen tekemillä toimenpiteillä on vaikutusta Liikkeeseenlaskijan asemaan, joka saattaa aiheuttaa eturistiriitatilanteen esimerkiksi tilanteessa, jossa Laskenta-asiamiehen harkintavalta vaikuttaa Liikkeeseenlaskijan maksuvelvoitteiden määrään.

Mahdollisissa eturistiriitatilanteissa Pohjola Pankki toimii hyvän tavan mukaisesti.
- Liikkeeseenlaskun luonne: Yksittäinen laina
- Merkintäpaikat: Merkintäpaikkoina toimivat OP Osuuskunnan jäsenosuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorit sekä Pohjola Pankki Oyj:n Pohjola Markets. Merkintäpaikkana toimivat myös OPn verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla osuuspankin verkkopalvelusopimus.
- Merkintäoikeudet: Merkintäoikeutta ei ole rajattu.
- Merkintä-/säilytyspalkkio: Merkintäpalkkiota ei ole.

Arvo-osuuksien säilytyksestä veloitetaan kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukainen säilytyspalkkio.
- Arvo-osuuksien kirjaaminen: Arvo-osuudet kirjataan merkitsijän ilmoittamalle arvo-osuustilille viimeistään viidentenä (5.) Liikkeeseenlaskupäivän jälkeisenä Pankkipäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja –tileistä annettujen lakien ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen ja näiden sääntöjen perusteella tehtyjen päätösten mukaisesti.
- Emissiokurssi: Vaihtuva, noin 110. Enintään 115.
- Merkinnän maksu: Kokonaisuudessaan merkittäessä

10. Lainan efektiivinen tuotto ja duraatio: Lainalle laskettava efektiivinen tuotto riippuu mahdollisesta Hyvityksestä, joten sitä ei ole mahdollista laskea etukäteen.
- Jos laina pidetään Takaisinmaksupäivään asti eikä maksettavaa Hyvitystä muodostu, on Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto yli-kurssin vuoksi negatiivinen (-1,86%).
- Lainan kassavirtojen painotettu keskimääräinen takaisinmaksuaika eli Macaulayn duraatio on 5 vuotta 23 päivää.
11. Merkintäsitoumukset: Ei
12. Kiintiöt tarjouksen toteuttamisessa kahden tai useamman valtion alueella Ei soveltu
13. Arvio Liikkeeseenlaskijalle kertyvän pääoman määrästä: Liikkeeseenlaskijalle kertyy arviolta 100% merkitystä nimellis-arvosta liikkeeseenlaskuun liittyvien palkkioiden ja kulujen jälkeen.
14. Strukturointikustannus ja pääoman suunniteltu käyttötapa: Lainan strukturointikustannus perustuu Lainan sisältämien korko- ja johdannaissijoitusten arvoille arvostuspäivänä 4.3.2015. Vuotuinen strukturointikustannus on noin 0,69 % p.a. Lainan nimellisarvosta. Strukturointikustannus määritellään lainakohtaisesti. Sen suuruus riippuu mm. markkinaolosuhteista, kuten korkotason ja markkina-volatiliteetin muutoksista. Strukturointikustannus sisältää kaikki Liikkeeseenlaskijalle lainasta aiheutuvat kulut, kuten liikkee- seenlasku-, lisenssi-, materiaali-, markkinointi-, selvitys- ja säilytys- kustannukset. Liikkeeseenlaskija ei peri Lainasta erillistä merkintä-palkkiota.
- Laina on osa Liikkeeseenlaskijan varainhankintaa.
15. Arvo-osuusjärjestelmä ja rekisterinpi- täjä: Euroclear Finland Oy:n OM-järjestelmä
16. Lainan ISIN-koodi: FI4000148754
17. Pörssilistaus ja arvio sen alkamisesta: Kyllä, Lainalle tullaan hakemaan listalle NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä kolmen (3) kuukauden kuluessa Lainan liikkeeseenlaskusta, mikäli Lainan liikkeeseenlaskettu määrä on vähintään pörssin sään- töjen mukainen vähimmäismäärä.
18. Suostumus arvopaperien edelleen- myyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen: Ei
19. Tarjousaika arvopaperien edelleen- myyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen: Ei sovelleta
20. Suostumukselle asetetut ehdot: Ei sovelleta
21. Rahoituksenvälittäjä(t): Ei sovelleta
22. Ilmoitukset: Lainaa koskevat ilmoitukset ja kutsut saatetaan Arvo-osuuden omis- täjien tietoon internet-osoitteessa www.op.fi/joukkolainat.

Helsingissä, 21. päivänä huhtikuuta 2015

POHJOLA PANKKI OYJ

LAINAKOHTAISTEN EHTOJEN LIITE – LIIKKEESEENLASKUN TIIVISTELMÄ

Jakso A – Johdanto ja varoitukset		
A.1.	Varoitus	<p>Tämä tiivistelmä on Ohjelmaesitteen johdanto.</p> <p>Sijoittajan tulee perustaa sijoituspäätöksensä Ohjelmaesitteeseen kokonaisuutena.</p> <p>Jos Ohjelmaesitteeseen sisältyviä tietoja koskeva kanne pannaan vireille Suomen ulkopuolella, kantaja voi Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansallisen lainsäädännön nojalla joutua ennen oikeudenkäynnin vireillepanoa vastaamaan Ohjelmaesitteen käännskustannuksista.¹ Pohjola Pankki Oyj:llä ei ole aikomusta laskea lainoja liikkeeseen Suomen ulkopuolella tämän Ohjelmaesitteen alla.</p> <p>Ohjelmaesitteestä vastuulliset henkilöt voidaan asettaa siviilioikeudelliseen vastuuseen tiivistelmästä vain, jos tiivistelmä on harhaanjohtava, epätarkka tai epä johdonmukainen Ohjelmaesitteen muihin osiin nähden, tai jos siinä ei anneta yhdessä Ohjelmaesitteen muiden osien kanssa keskeisiä tietoja sijoittajien auttamiseksi, kun he harkitsevat sijoittamista tämän Ohjelmaesitteen alla liikkeeseen laskettaviin arvopapereihin.</p>
A.2.	Suostumus arvopapereiden edelleenmyyntiin ja lopulliseen sijoittamiseen/ tarjouksen/ suostumuksen ehdot	Ei sovellu

Jakso B – Liikkeeseenlaskija		
B.1.	Toiminimi	Liikkeeseenlaskijan toiminimi on Pohjola Pankki Oyj (jäljempänä "Pankki", "Pohjola", "Laskenta-asiamies" tai "Liikkeeseenlaskija")
B.2.	Kotipaikka ja muita tietoja	Pohjola Pankki Oyj on julkinen osakeyhtiö ja finanssipalveluyritys, jonka kotipaikka on Helsinki ja johon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä. Pankki merkittiin Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin 14.7.1903 ja sen yritys- ja yhteisötunnus on 0199920-7. Pohjola harjoittaa liikepankkina luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettua liiketoimintaa ja tarjoaa myös sijoituspalveluja sekä säilytys- ja varallisuudenhoitopalvelua. Osoite on Teollisuuskatu 1b, 00500 Helsinki, Suomi. Pankkiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.
B.4.b	Tiedossa olevat suuntaukset	Liikkeeseenlaskijaan ja sen toimialaan vaikuttavat keskeiset suuntaukset ovat eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla vallitsevia yleisiä olosuhteita, kuten vallitseva matala korkotaso ja pankkisääntelyn kiristyminen.

¹ Tiivistelmän käännsvelvollisuus koskee tilannetta, jossa Pankki tarjoaa Ohjelmaesitteen alla liikkeeseen laskettavia Lainoja jossakin muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Tällaisessa tilanteessa Pankilla ei ole velvollisuutta kääntää kuin tämä esitteen tiivistelmä kyseisen jäsenvaltion kielelle. Mahdollisissa oikeudenkäynneissä kyseisessä jäsenvaltiossa voi tuomioistuimella velvoittaa kantajan kääntämään Ohjelmaesitteen kokonaisuudessaan maan viralliselle kielelle. Käännsvelvollisuus ei koske Suomessa nostettavaa kannetta.

B.5.	Konserni	<p>OP-Pohjolan uusi nimi on OP. Pankki-, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito-toiminnot ovat jatkossa kaikki OP-brändin alla. OP-Pohjola-ryhmän uusi nimi OP Ryhmä otettiin käyttöön 1.1.2015 alkaen. Samassa yhteydessä Keskusyhteisö OP-Pohjola osk:n nimi muutettiin OP Osuuskunnaksi.</p> <p>Pohjola Pankki Oyj on OP-Pohjola osk:n tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP-Pohjola-ryhmään. OP-Pohjola-ryhmä muodostuu noin 180 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP-Pohjola osk:sta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. OP-Pohjola-ryhmän keskusrahallaitoksena toimiva Pohjola Pankki Oyj kuuluu talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (jäljempänä Yhteenliittymälaki) tarkoitettuun yhteenliittymään, johon kuuluvat myös yhteenliittymän keskusyhteisö (OP-Pohjola osk), OP-Palvelut Oy, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet.</p>
B.9.	Tulosennuste	Vuoden 2015 näkymät: Konsernin jatkuvien toimintojen tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2015 olevan samaa tasoa kuin vuonna 2014.
B.10.	Kuvaus tilintarkastuskertomuksissa mahdollisesti esitetyistä huomautuksista.	Ei sovellu. Tilintarkastuskertomuksissa ei ole esitetty huomautuksia.
B.12.	Historialliset tiedot, kehitysnäkymät, merkittävät muutokset	Liikkeeseenlaskijan konsernin keskeisiä historiallisia tunnuslukuja (HUOM! Vuoden 2013 luvut ovat tilintarkastamattomia):

Pohjola-konsernin tuloslaskelma				
	10-12/ 2014	10-12/ 2013	1-12/ 2014	1-12/ 2013
Milj. e		oikaistu*		oikaistu*
Jatkuvat toiminnot				
Korkokate	64	62	257	230
Saamisten arvonalentumiset	7	5	25	37
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	57	56	231	193
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	140	98	597	528
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	21	29	114	111
Kaupankäynnin nettotuotot	2	32	77	93
Sijoitustoiminnan nettotuotot	15	10	64	46
Liiketoiminnan muut tuotot	8	12	32	36
Nettotuotot yhteensä	243	237	1 116	1 008
Henkilöstökulut	40	43	163	170
Ict-kulut	25	24	94	87
Poistot	13	14	52	52
Muut kulut	64	66	258	241
Kulut yhteensä	143	146	567	550
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	0	0
Tulos ennen veroja	99	90	548	458
Tuloverot	18	-42	107	43
Tulos jatkuvista toiminnoista	82	133	441	415
Lopetetut toiminnot				
Tulos lopetetuista toiminnoista	14	3	29	15
Tilikauden tulos	96	136	470	430
Jakautuminen:				
Emoyhtiön omistajille	93	134	461	426
Määräysvallattomille omistajille	3	2	9	4
Tilikauden tulos	96	136	470	430

*IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.
HUOM! Vuoden 2013 luvut ovat tilintarkastamattomia 1.1.2014 alkaen takautuvasti sovelletun IFRS 10 standardimuutoksen takia.

Pohjola-konsernin tase			
	31.12.2014	31.12.2013	1.1.2013
Milj. e		oikaistu*	oikaistu*
Käteiset varat	3 774	2 046	5 643
Saamiset luottolaitoksilta	10 257	9 899	8 816
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Kaupankäynnin rahoitusvarat	360	435	246
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat	0	9	9
Johdannaissopimukset	5 946	3 444	4 462
Saamiset asiakkailta	15 513	14 510	13 834
Vahinkovakuutus toiminnan varat	3 854	3 502	3 500
Sijoitusomaisuus	8 112	7 574	5 548
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	2	29	26
Aineettomat hyödykkeet	786	910	922
Aineelliset hyödykkeet	72	82	67
Muut varat	1 789	1 369	1 598
Verosaamiset	34	15	37
Yhteensä	50 498	43 824	44 710
Omistajille jaettavaksi luokitellut omaisuuserät	205		
Varat yhteensä	50 703	43 824	44 710
Velat luottolaitoksille	5 241	4 789	5 840
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4	4	3
Johdannaissopimukset	5 889	3 420	4 557
Velat asiakkaille	11 442	10 183	10 767
Vahinkovakuutus toiminnan velat	2 972	2 746	2 599
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	17 587	16 097	13 769
Varaukset ja muut velat	2 479	2 076	2 572
Verovelat	391	378	487
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 084	984	1 275
Yhteensä	47 090	40 675	41 869
Omistajille jaettavaksi luokiteltuihin omaisuuseriin liittyvät velat	205		
Velat yhteensä	47 295	40 675	41 869
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma	428	428	428
Käyvän arvon rahasto	231	168	171
Muut rahastot	1 093	1 093	1 093
Kertyneet voittovarot	1 564	1 358	1 080
Määräysvallattomien omistajien osuus	92	103	69
Oma pääoma yhteensä	3 408	3 150	2 841
Velat ja oma pääoma yhteensä	50 703	43 824	44 710

*IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

HUOM! Vuoden 2013 luvut ovat tilintarkastamattomia 1.1.2014 alkaen takautuvasti sovelletun IFRS 10 standardimuutoksen takia.

Pohjola-konsernin omat varat ja vakavaraisuus			
Omat varat ja vakavaraisuus 31.12.2014 on esitetty 1.1.2014 voimaan tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaan. Vertailuvuoden luvut on esitetty 31.12.2013 voimassa olleen sääntelyn (CRD3) mukaan. Lisäksi on esitetty arvio vertailuvuoden luvuista CRR:n mukaan sarakkeessa CRR 1.1.2014.			
		CRR	CRR
Milj. e	31.12.2014	1.1.2014	CRD3
			31.12.2013
Oma pääoma	3 408	3 150	3 150
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (oma pääoma ja konsernieliminoinnit)	-183	-137	-137
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-17	-11	-11
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 209	3 001	3 001
Aineettomat hyödykkeet	-195	-193	-193
Eläkevastuun ylikate, arvostusoikaisu, epäsuorat omistukset ja laskennalliset verosaamiset tappioista	-1	-8	-4
Suunniteltu voitonjako/hallituksen esittämä voitonjako	-141	-212	-212
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	-50	-31	-31
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin			-703
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-122	-115	-50
Ydinpääoma (CET1) *)	2 700	2 441	1 808
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	219	219	274
Toissijaisen pääoman alijäämä			-38
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	219	219	235
Ensisijainen pääoma (T1)	2 919	2 660	2 043
Debentuurilainat	663	683	683
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	50	31	31
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin			-703
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä			-50
Siirto ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1)			38
Toissijainen pääoma (T2)	713	714	
Omat varat yhteensä	3 633	3 375	2 043
Riskipainotetut erät			
Luotto- ja vastapuoliriski			
Valtio- ja keskuspankkivastuut		26	82
Luottolaitosvastuut		1 305	1 368
Yritysvastuut		11 831	10 848
Vähittäisvastuut		1 010	941
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (**)		4 132	4 205
Muut(***)		931	1 013
Markkinariski		1 467	958
Operatiivinen riski		1 137	1 083
Yhteensä		21 839	20 499
			16 048
Suhdeluvut, %			
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde		12,4	11,9
Tier 1 vakavaraisuussuhde		13,4	13,0
Vakavaraisuussuhde		16,6	16,5
			12,7
Basel I lattia, milj. e			
Omat varat	3 633	3 375	
Basel I lattian pääomavaatimus	1 441	1 239	
Puskuri Basel I lattiaan	2 192	2 136	

*) CRD3 mukaisissa luvuissa rivillä ydinpääoma (CET1) on esitetty EBAn määritelmän mukainen Core Tier 1.

***) Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,9 mrd euroa ryhmän sisäistä vakuutusyhtiösijoituksista. Pohjolalla on Finanssivalvonnan lupa käsitellä vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä PD/LGD -menetelmän mukaisesti.

****) Muiden vastuiden riskipainosta 46 miljoonaa euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 % riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Niistä on luettu omiin varoihin 80 % 31.12.2012 liikkeessä olleesta määrästä.

Negatiiviset realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomiin. Positiiviset realisoitumattomat arvostukset on luettu toissijaisiin pääomiin Finanssivalvonnan kannanoton mukaisesti.

Basel I lattia poistui CRR:n mukaan riskipainotetuista eristä omien varojen vaatimukseksi. Taulukossa on esitetty omien varojen määrä, joka ylittää Basel I lattiaan.

Pohjola-konsernin rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	31.12.2014	1.1.2014	31.12.2013
Pohjola-konsernin oma pääoma	3 408	3 150	3 150
Pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	932	952	1 007
Muut omiin varoihin sisältyvät erät			
toimialakohtaiset erät	-91	-107	-5
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-863	-880	-880
Tasoitusmäärä	-172	-198	-198
Suunniteltu voitonjako	-141	-212	-212
Omista varoista vähennettävät IFRS:n mukaiset erät	-19	-24	-122
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-106	-99	-99
Ryhmittymän omat varat yhteensä	2 948	2 581	2 639
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	1 433	1 326	1 284
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	247	222	222
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	1 680	1 548	1 506
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 269	1 033	1 134
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,76	1,67	1,75

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x8 %

*** Toimintapääoman minimi

OP Ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 1,89 (1,90).

Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.

OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa ostotarjouksen ja sai välimiesoikeuden päätöksellä omistusoikeuden kaikkiin Pohjola Pankki Oyj:n osakkeisiin osakeyhtiölain 18 luvun 6§:n mukaisesti. Kaupankäynti Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeilla päättyi välimiesoikeuden päätöksen seurauksena 29.9.2014 ja osake poistettiin Helsingin Pörsissä 30.9.2014. OP Osuuskunta merkittiin ainoana osakkeenomistajana Pohjola Pankki Oyj:n osakasluetteloon 7.10.2014.

		<p>OP Osuuskunnan ostotarjouksen toteutumisen seurauksena Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Tästä johtuen vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit raportoitiin IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuna toimintona. Vahinkovakuutussegmentin rakennejärjestely on viivästynyt yli vuodella, joten se on palautettu tuloksen raportoinnissa jatkuviin toimintoihin yhdessä pankki-toiminnan ja konsernitoimintojen kanssa. Varainhoitosegmentti raportoidaan edelleen IFRS 5 mukaisesti tuloksessa lopetettuina toimintoina ja taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja velkoina. Lisäksi Helsingin OP Pankki Oyj:n ja Pohjola Pankki Oyj:n liiketoimintoja tullaan yhdistämään yhteisen johdon alle.</p> <p>OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin rakennejärjestelyjen ja organisaation juristen rakenteiden toteutusvaihtoehtojen suunnittelu ja selvitystyö jatkuu. Rakennejärjestelyiden jatkosuunnittelun yhteydessä arvioidaan myös mahdollisuutta eriyttää OP Ryhmän keskuspankkitoiminnot, jotka tällä hetkellä ovat osana Pohjola Pankki Oyj:tä, omaksi OP Osuuskunnan täysin omistamaksi tytäryhtiöksi. Näiden tarkemmasta toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.</p> <p>OP ilmoitti 9.2.2015 jatkavansa toimintansa uudistamista ja käynnistävänsä keskusyhteisökonsernin henkilöstön uudelleenorganisointia koskevat yhteistoimintaneuvottelut.</p> <p>Lukuun ottamatta edellä mainittuja tapahtumia, pankin taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 31.12.2014 jälkeen.</p> <p>OP Ryhmän keskeisiä historiallisia tunnuslukuja (HUOM! Vuoden 2013 luvut ovat tilintarkastamattomia):</p>
--	--	---

OP Ryhmän tuloslaskelma

			1-12/2013	
Milj. e	1-12/2014	oikaistu*		Muutos, %
Korkotuotot	2 685	2 514		7
Korkokulut	1 642	1 599		3
Korkokate ennen arvonalentumisia	1 043	915		14
Saamisten arvonalentumiset	88	84		5
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	955	831		15
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	593	524		13
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	197	175		13
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	727	694		5
Kaupankäynnin nettotuotot	88	114		-22
Sijoitustoiminnan nettotuotot	74	68		9
Liiketoiminnan muut tuotot	64	86		-26
Nettotuotot yhteensä	2 698	2 493		8
Henkilöstökulut	741	791		-6
Muut hallintokulut	414	384		8
Liiketoiminnan muut kulut	437	422		4
Kulut yhteensä	1 592	1 598		0
Palautukset omistajajäsenille	195	193		1
käsiteltävien osakkuusyritysten tuloksesta	3	-1		
Kauden tulos ennen veroja	915	701		31
Tuloverot	308	36		
Kauden tulos	607	665		-9
Jakautuminen, milj. e				
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	599	661		-9
Määräysvallattomien omistajien	8	4		
Yhteensä	607	665		-9

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu
 HUOM! Vuoden 2013 luvut ovat tilintarkastamattomia 1.1.2014 alkaen takautuvasti sovelletun IFRS 10 standardimuutoksen takia.

OP Ryhmän tase

		31.12.2013		1.1.2013
Milj. e	31.12.2014	oikaistu*	Muutos, %	oikaistu*
Käteiset varat	3 888	2 172	79	5 784
Saamiset luottolaitoksilta	686	849	-19	841
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	427	537	-20	358
Johdannaissopimukset	5 920	3 423	73	4 436
Saamiset asiakkailta	70 683	68 142	4	65 051
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 797	3 479	9	3 476
Henkivakuutustoiminnan varat	11 238	9 872	14	9 173
Sijoitusomaisuus	9 500	8 753	9	6 719
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	56	54	3	53
Aineettomat hyödykkeet	1 332	1 339	0	1 321
Aineelliset hyödykkeet	781	726	8	664
Muut varat	1 951	1 554	26	1 752
Verosaamiset	168	91	85	137
Varat yhteensä	110 427	100 991	9	99 766

Velat luottolaitoksille	1 776	1 039	71	1 966
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	4	4	10	3
Johdannaissopimukset	5 489	3 157	74	4 162
Velat asiakkaille	51 163	50 157	2	49 627
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 972	2 746	8	2 598
Henkivakuutustoiminnan velat	11 230	9 771	15	8 970
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	24 956	21 428	16	19 270
Varaukset ja muut velat	3 447	2 691	28	3 303
Verovelat	964	808	19	990
Lisäosuudet	192	606	-68	622
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 020	861	19	1 115
Velat yhteensä	103 214	93 267	11	92 627
Oma pääoma				
OP Ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma	1 709	339		336
Osakepääoma	0	199		200
Jäsenosuudet	148	140	5	136
Tuotto-osuudet	1 561	-		-
Käyvän arvon rahasto	425	328	30	339
Muut rahastot	1 996	2 739	-27	2 683
Kertyneet voittovarot	3 014	4 218	-29	3 709
Määräysvallattomien osuus	69	100	-31	73
Oma pääoma yhteensä	7 213	7 724	-7	7 139
Velat ja oma pääoma yhteensä	110 427	100 991	9	99 766
* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.				
HUOM! Vuoden 2013 luvut ovat tilintarkastamattomia 1.1.2014 alkaen takautuvasti sovelletun IFRS 10 standardimuutoksen takia.				

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus				
Milj. e	31.12.2014	1.1.2014	Muutos-%	31.12.2013
OP Ryhmän omat pääomat	7 213	7 724	-7	7 724
Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 072	1 335	-20	1 488
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-72	-82	-12	-5
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 286	-1 308	-2	-1 308
Tasoisuusmäärä	-179	-205	-13	-205
Suunniteltu voitonjako	-22	-99	-78	-99
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät*	-79	-90	-12	-135
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-313	-358	-13	-358
Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 334	6 918	-8	7 104
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	2 864	2 717	5	3 307
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	485	437	11	437
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 350	3 154	6	3 744
Ryhmittymän vakavaraisuus	2 984	3 764	-21	3 359
Ryhmittymän vakavaraisuus-suhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,89	2,19		1,90
* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus				
** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %				
*** Toimintapääoman minimi				
<p>OP Ryhmän kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.</p> <p>OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin rakennejärjestelyjen ja organisaation juristen rakenteiden toteutusvaihtoehtojen suunnittelu ja selvitystyö jatkuu. Rakennejärjestelyiden jatkosuunnittelun yhteydessä arvioidaan myös mahdollisuutta eriyttää OP Ryhmän keskuspankkitoiminnot, jotka tällä hetkellä ovat osana Pohjola Pankki Oyj:tä, omaksi OP Osuuskunnan täysin omistamaksi tytäryhtiöksi. Näiden tarkemmasta toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.</p> <p>Pohjola-konsernissa suunnitellaan toteutettavaksi OP Ryhmän keskusyhteisön tekemän ostotarjouksen mukaisesti rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista ryhmän keskusyhteisön suoraan omistukseen. Varainhoidon osalta siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2015 aikana. Lisäksi Helsingin OP Pankki Oyj:n ja Pohjola Pankki Oyj:n liiketoimintoja tullaan yhdistämään yhteisen johdon alle.</p> <p>OP Osuuskunnan tekemän julkisen ostotarjouksen johdosta osakkeiden hankinta</p>				

		<p>laski ydinvakavaraisuutta noin 6 prosenttiyksikköä. OP Ryhmä aloitti maaliskuussa 2014 uusien tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskun, joiden liikkeeseenlaskut kasvattivat ydinvakavaraisuutta noin 3,7 prosenttiyksikköä. Ryhmän vakavaraisuustavoite (CET1) on 18 prosenttia vuoden 2016 loppuun mennessä.</p> <p>OP ilmoitti 9.2.2015 jatkavansa toimintansa uudistamista ja käynnistävänsä keskusyhteisökonsernin henkilöstön uudelleenorganisointia koskevat yhteistoimintaneuvottelut.</p> <p>Lukuun ottamatta edellä mainittuja tapahtumia OP Ryhmän taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 31.12.2014 jälkeen.</p>
B.13.	Viimeaikaiset tapahtumat jotka voivat vaikuttaa maksukykyyn	Lukuun ottamatta edellä kohdassa B.12 mainittuja tapahtumia Liikkeeseenlaskijan tiedossa ei ole sellaisia liikkeeseenlaskijaan tai OP-Pohjola-ryhmään liittyviä viimeaikaisia tapahtumia, jotka olisivat ratkaisevia arvioitaessa pankin maksukykyä.
B.14.	Konsernin sisäinen riippuvuus	Pohjola Pankki Oyj on OP-Pohjola osk:n tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP-Pohjola-ryhmään ja on tätä kautta riippuvainen ryhmästä. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain nojalla edellä kohdassa B.5 kuvatusti.
B.15.	Päätoimialat	<p>Pohjola harjoittaa liikepankkina luottolaitostoinnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettua liiketoimintaa ja tarjoaa myös sijoituspalveluja sekä säilytys- ja varallisuudenhoitopalvelua. Muun liiketoimintansa lisäksi Pohjola toimii OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta sekä kansainvälisestä liiketoiminnasta.</p> <p>Pohjolalla on toimintaa Suomessa ja Baltian pankkitoiminta tarjoaa rahoitusyhtiötuotteita Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Pohjola laajensi vuoden 2011 alussa toimintaansa hyvinvointiliiketoimintaan ja perusti Pohjola Terveys Oy:n, joka tuottaa yritysten käyttöön työhyvinvointiin liittyviä analyyseja sekä johtamisen ja mittaamisen asiantuntijapalveluja. Latviassa ja Liettuassa toimitaan Virossa rekisteröidyn Seesam Insurance AS:n sivuliikkeenä ja tarjoaa vahinkovakuutuspalveluita.</p>
B.16.	Määräysvalta	Pohjolan osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjan osakkeisiin. OP-Pohjola osk omistaa Pohjola Pankki Oyj:n kaikki osakkeet.

B.17.	Luottokelpoisuusluokitukset	<p>Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset ovat seuraavat (30.5.2014):</p> <table border="1" data-bbox="539 353 1248 734"> <thead> <tr> <th>Luokituslaitos</th> <th>Lyhytaikainen varainhankinta</th> <th>Pitkäaikainen varainhankinta</th> <th>Näkymät</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Standard & Poor's</td> <td>A-1+</td> <td>AA-</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Moody's</td> <td>P-1</td> <td>Aa3</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Fitch</td> <td>F1</td> <td>A+</td> <td>Vakaat</td> </tr> </tbody> </table> <p>OP-Pohjola-ryhmän luottoluokitukset ovat seuraavat (30.5.2014):</p> <table border="1" data-bbox="539 801 1248 1182"> <thead> <tr> <th>Luokituslaitos</th> <th>Lyhytaikainen varainhankinta</th> <th>Pitkäaikainen varainhankinta</th> <th>Näkymät</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Standard & Poor's</td> <td>A-1+</td> <td>AA-</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Moody's</td> <td>P-1</td> <td>Aa3</td> <td>Negatiiviset</td> </tr> <tr> <td>Fitch</td> <td>F1</td> <td>A+</td> <td>Vakaat</td> </tr> </tbody> </table> <p>Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että Pohjola Pankki Oyj:lle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellinen asema vaikuttaa myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.</p>	Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset	Moody's	P-1	Aa3	Negatiiviset	Fitch	F1	A+	Vakaat	Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset	Moody's	P-1	Aa3	Negatiiviset	Fitch	F1	A+	Vakaat
Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät																															
Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset																															
Moody's	P-1	Aa3	Negatiiviset																															
Fitch	F1	A+	Vakaat																															
Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät																															
Standard & Poor's	A-1+	AA-	Negatiiviset																															
Moody's	P-1	Aa3	Negatiiviset																															
Fitch	F1	A+	Vakaat																															

Jakso C - Arvopaperit		
C.1.	Tarjottavien ja/tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden tyyppit ja lajit	<p>Arvopaperityyppi: Joukkovelkakirja</p> <p>Laji: Arvo-osuusmuotoinen</p> <p>Lainan tunnistena oleva ISIN-koodi: FI4000148754</p>
C.2.	Valuutta	Lainan valuutta on Euro.
C.5.	Rajoitukset luovutettavuudessa	Ei sovellu. Velkakirjat ovat vapaasti luovutettavissa.
C.8.	Oikeudet, etuoikeusjärjestys ja rajoitukset	<p>Pohjola laskee tämän joukkovelkakirjalainaohjelman puitteissa liikkeeseen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti yksittäisiä yleisölle merkittäväksi tarkoitettuja tai rajatulle sijoittajajoukolle tarkoitettuja private placement -tyyppisiä joukkovelkakirjalainoja (erillislainoja).</p> <p>Lainat voidaan laskea liikkeeseen debentureina, joilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla tai joukkovelkakirjalainoina, joilla</p>

		<p>on sama etuoikeus kuin Liikkeeseenlaskijan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla.</p> <p>Laina lasketaan liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettuna joukkovelkakirjalainana.</p>
C.9	Korko, tuotto, hyvitys, takaisinmaksu ja muita tietoja	<p>Osakesidonnaisessa rakenteessa sijoittajalle maksettava Hyvitys riippuu Kohde-etuuskorin arvonmuutoksesta. Hyvityksen määrään vaikuttaa lisäksi Tuotto-kerroin. Hyvityksen laskenta perustuu Laskennalliseen Pääomaan, joka on yhtä suuri kuin Nimellisarvo. Hyvitys maksetaan kertasuorituksena Takaisinmaksupäivänä. Hyvityksen maksamisen edellytys on, että Lainassa ei ole tapahtunut Ennenaikaista takaisinmaksua.</p> <p>Lainan kuolettamista koskevat järjestelyt, takaisinmaksumenettely mukaan luetuna:</p> <p>Lainan pääoma ja hyvitys maksetaan Ohjelman Yleisten lainaehtojen ja Lainakohtaisissa ehtoissa ilmoitettuna takaisinmaksu- ja hyvityksen maksupäivänä, voimassa olevien lakien ja EFi:n sääntöjen ja päätösten mukaisesti sille, jolle arvo-osuustilin tietojen mukaan on eräpäivänä ja/tai muuna maksupäivänä oikeus vastaanottaa suoritus.</p> <p>Velkapapereiden haltijoiden edustajan nimi: Ei sovellu. Velkapapereiden haltijalle ei nimetä edustajaa.</p>
C.10.	Tuoton johdannaisosio	<p>Osakesidonnaisessa lainassa Lainan tuottoon vaikuttaa aina Kohde-etuuden kehitys valitun tuottorakenteen kautta siten, että lainalle maksettavan hyvityksen kertyminen voi lakata tai se on nolla.</p> <p>Mikäli sijoittaja myy lainan ennen eräpäivää, hänellä saattaa olla esimerkiksi markkinakehitykseen liittyvä riski, minkä johdosta voi syntyä luovutustappiota.</p> <p>Mikäli laina pidetään takaisinmaksupäivään asti eikä maksettavaa tuottoa muodostu, voi lainan efektiivinen vuotuinen tuotto olla ylikurssin vuoksi negatiivinen.</p> <p>Liikkeeseenlaskijalla on oikeus Lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun. Liikkeeseenlaskija maksaa tällöin takaisin nimellisarvon kokonaisuudessaan. Takaisinmaksettavalle pääomalle ei kerry korkoa/hyvitystä takaisinmaksupäivän jälkeiseltä ajalta. Liikkeeseenlaskija maksaa Arvo-osuuden omistajille mahdollisen Laskenta-asiamiehen hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän markkina-arvoisen tuoton Lainan päättymishetkellä, joka voi olla nolla. Lisäksi sijoittaja menettää mahdollisesti maksamansa ylikurssin.</p> <p>Liikkeeseenlaskija maksaa velkakirjojen haltijoille Lainan Suojausinstrumentin päättymishetkellä olevan markkina-arvon, joka voi olla yli tai alle lainan nimellisarvon, jos Suojausinstrumentti joudutaan purkamaan Suojausinstrumenttiin kohdistuneen Lainamuutoksen, Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuvan kulujen kasvun tai Suojausinstrumentissa tapahtuneen häiriön perusteella.</p> <p>Seuraavaa arvonkehitysrakennetta käytetään hyvityksen laskennassa.</p> <p><u>Osakesidonnaisen Lainan</u> osalta Kohde-etuuden Arvonmuutoksen laskennassa käytetyt Tuottokaavat ja periaatteet:</p> <p>Tuottokaava19: $\sum_{i=1}^9 \text{Paino}_i \times X_i$</p>

		<p>X_i on 30%, mikäli $\text{Rank}(\text{Tuotto}_i) \in [1,4]$, $\text{Tuotto}_i - 0\%$ muutoin</p> <p>$\text{Rank}(\text{Tuotto}_i) = 1$ tarkoittaa korkeinta $\text{Tuotto}_{(i)}$</p> <p>Valittu Vähimmäistuotto rajaa Lainan Hyvityksen tilanteessa, jossa Kohde-etuus kehittyy epäsuotuisasti tavoiteltuun tuottoon nähden. Vähimmäistuotto ei voi missään tilanteessa olla alle 0.</p>
C.11.	Listaus ja kaupankäynti	Laina haetaan listattavaksi NASDAQ OMX Helsingin pörssilistalle, mikäli pörsin edellyttämä vähimmäismerkintämäärä täyttyy.
C.15.	Kohde-etuuskien arvon vaikutus sijoituksen arvoon (koskee vain johdannaisarvopapereita)	Lainan arvo määritellään käytetyn Kohde-etuuden ja valitun arvonkehitysrakenteen perusteella. Arvonkehitysrakennevaihtoehdot löytyvät kohdasta C.10. Lainan rakenne on sellainen, että sen lopullinen tuotto riippuu Tuottokertoimesta. Tuottokerroin on 1,5.
C.16.	Johdannaisarvopapereiden päättymispäivä tai eräpäivä	Jos Lainaan ei kohdistu ennenaikaista takaisinmaksua, päättymispäivä tai eräpäivä on sama kuin Lainan eräpäivä. Lainan eräpäivä on 15.5.2020.
C.17.	Arvopapereiden selvitys	Arvopapereiden selvitys tapahtuu voimassaolevien lakien ja Lainakohtaisissa ehdoissa ilmoitetun arvopaperikeskuksen sääntöjen ja määräysten mukaisesti. Arvopapereiden selvitys tapahtuu EFi:ssä.
C.18.	Kuvaus siitä, miten johdannaisarvopaperista saadaan tuottoa	Takaisinmaksettava määrä riippuu kohde-etuuden arvonkehityksestä ja Lainaan sovellettavasta tuottorakenteesta. Tuottorakenteet ja arvonkehitysrakenteet löytyvät kohdista C.9 ja C.10.
C.19.	Kohde-etuuden toteutushinta tai lopullinen arvostushinta	Kohde-etuuden lopullinen arvostushinta vaikuttaa Lainan takaisinmaksettavaan määrään. Lopullinen arvostushinta vahvistetaan Lainakohtaisissa ehdoissa. Kohde-etuuden lopullinen arvostushinta lasketaan Lainakohtaisissa ehdoissa ilmoitetun Arvopaperipörsin julkaiseman Päättymiskurssin perusteella.
C.20.	Kuvaus kohde-etuuden tyypistä ja siitä, mistä kohde-etuutta koskevia tietoja voi saada.	Kohde-etuus voi olla yksi tai useampia seuraavista: osake, osakeindeksi, rahasto, yhtiön luottoriski, inflaatio, valuuttakurssi, hyödyke tai indeksi. Lainan Kohde-etuuden tyyppi: Osake.

Jakso D – Riskit		
D.2.	Keskeiset tiedot tärkeimmistä liikkeeseenlaskijalle ominaisista riskeistä	<i>Pohjola Pankkiin liikkeeseenlaskijana, sen liiketoimintaan ja toimintaympäristöön sekä tämän Ohjelmaesitteen alla tarjottaviin Lainoihin liittyy riskejä, joista osa saattaa olla huomattavia. Alla oleva riskien tiivistelmä perustuu tämän Ohjelmaesitteen päivämääränä saatavilla olleisiin tietoihin ja saatavilla olleiden tietojen</i>

tä	<p><i>perusteella tehtyihin arvioihin, eikä riskien kuvaus siten ole välttämättä tyhjentävä. Mikäli jokin tai useammat alla kuvatut riskit toteutuvat, niillä voi olla merkittävä negatiivinen vaikutus markkinoihin, joilla Pohjola-konserni ja OP-Pohjola-konserni toimii ja täten myös Pohjola-konsernin ja OP-Pohjola-konsernin liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.</i></p> <p>POHJOLA-KONSERNIN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKITEKIJÖITÄ</p> <p>Liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit: Toiminnan merkittävimmät riskit ovat luottoriski, markkinariskit ja likviditeettiriskit, vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit sekä kaikkeen liiketoimintaan liittyvät strategiset ja operatiiviset riskit.</p> <p>Liiketoiminnan edellytykset ja yleinen taloudellinen tilanne: Pohjola-konsernin toiminnan tuloksiin voivat vaikuttaa useat tekijät, joista tärkeimpiä ovat yleinen taloudellinen tilanne Suomessa ja ulkomailla, korkojen ja osakekurssien epävakaus ja muutokset valuuttakursseissa.</p> <p>Asiakkaiden maksukäyttäytyminen ja luottokelpoisuus: Luottoriski on Pohjolan merkittävin riski. Pohjola-konsernin luottosalkusta mahdollisesti realisoituvien arvonalentumisten arviointi on vaikeaa. Se riippuu monesta tekijästä, kuten esimerkiksi yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisestä, asiakkaiden ja vastapuolien luottoluokitusten muutoksista, asiakkaiden luotonhoidosta tai maksukyvyyn muutoksista, vakuuksien realisointiarvoista, rakenteellisista ja teknologian muutoksista eri toimialoilla sekä ulkoisista tekijöistä, kuten lainsäädännön ja muun sääntelyn asettamista vaatimuksista.</p> <p>Maksuvalmius ja varainhankinta: Pohjola-konserni ei välttämättä kykene täyttämään maksuvelvoitteitaan niiden erääntyessä tai rahoittamaan uudelleen erääntyviä velkoja ja täyttämään sitoumuksiaan luotonantajana jos se ei esimerkiksi kykene hankkimaan rahoitusta velkamarkkinoilla.</p> <p>Markkinariskit ja pääomamarkkinoiden hintakehitys: Pohjola-konsernin olennaisimmat markkinariskit ovat korko-, valuutta-, luottospread-, hyödyke-, osake- ja volatiliteettiriskit. Muutokset pääomamarkkinoilla vaikuttavat lähinnä vahinkovakuutustoiminnan sijoitusomaisuuden tuottoihin, kaupankäynnin nettotuottoihin, maksuvalmiusreservien tuottoihin ja hoidettavista varoista saataviin palkkiotuottoihin.</p> <p>Systemiriski: Kotimaan ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden keskinäisten riippuvuuksien johdosta, ulkomaisten tai kotimaisten pankkien tai muiden rahoituslaitosten taloudelliset ongelmat, saattavat aiheuttaa ongelmia myös muille finanssialalla toimiville yrityksille.</p> <p>Kilpailu: Pankki-, vahinkovakuutus- ja varainhoitotoimialat ovat erittäin kilpailtuja niillä markkinoilla, joilla Pohjola-konserni toimii.</p> <p>Pohjolan strategiaan liittyviä riskitekijöitä: Pohjola-konsernin strategisena tavoitteena on olla täysin integroitunut finanssikonserni ja johtavassa asemassa yritys pankki-, vahinkovakuutus- ja varainhoitopalveluiden alalla Suomessa.</p> <p>Mahdollisiin yritysjärjestelyihin ja yhteistyösopimuksiin liittyviä riskejä: Pohjola-konserni saattaa jatkossa harkita strategisia yritysjärjestelyitä ja yhteistyösopimuksia. Ei voi olla varmuutta siitä, että Pohjola-konserni onnistuisi tällaisia hankkeita koskevien suunnitelmien toteuttamisessa tai että hankinnat ja niiden toteutus onnistuisivat odotusten mukaisesti.</p> <p>Vakavaraisuus: Pohjola-konsernin täytyy kulloinkin sovellettavien säännösten mukaisesti täyttää sen toimintaa koskevat vakavaraisuusvaatimukset, mikä on</p>
----	---

myös sen toimiluvan edellytys. Pohjola-konsernin pääomarakenteen ja vakavaraisuussuhteen muutokset voivat vaikuttaa Pohjolan luottokelpoisuusluokituksiin sekä varainhankintaan ja sen kustannuksiin.

Jäsenluottolaitosten keskinäiseen vastuuseen liittyviä riskitekijöitä: Yhteensuostumalain mukaisesti jäsenluottolaitokset, mukaan lukien Pohjola ja OP-Pohjola osk, ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista sitä kautta, että ne ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilanteen ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun. Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksuvelvoitteiden täyttämiseksi osuuskuntalain ja keskusyhteisön sääntöjen mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista. Tällä voisi olla olennainen haitallinen vaikutus Pohjola-konsernin liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan.

Operatiiviseen toimintaan liittyviä riskejä: Merkittävimmät tunnistetut operatiiviset riskit liittyvät järjestelmiin, liiketoiminnan prosesseihin, dokumentaation oikeellisuuteen sekä toiminnan resursointiin.

Vahinkovakuutustoimintaan liittyviä riskejä: Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyteen. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa ja omaa pääomaa kattavan omaisuuden sijointusriskistä. Sijoitustoiminnan merkittävimmät riskit ovat markkina- luotto- ja likviditeettiriskit, jotka voivat toteutua sijoitusomaisuuden odotettua alhaisempana tuottona tai sijoitusten arvojen alentumisena.

Ihmisen toiminnasta johtuvat katastrofit ja luonnonkatastrofit: Ihmisen toiminnasta johtuvien katastrofien tai luonnonkatastrofien perusteella tehty korvausvaatimukset voivat aiheuttaa huomattavaa kausikohtaista vaihtelua Vahinkovakuutuksen taloudellisessa tuloksessa. Vakuutettujen kohteiden arvonnousu, maantieteellinen keskittyminen ja inflaatiovaikutukset voivat lisätä katastrofien johdosta tehtyjen korvausvaatimusten suuruutta.

Lainsäädäntöön ja määräyksiin liittyviä riskejä

Sääntelyyn liittyviä riskejä: Pohjola-konserni toimii kattavasti säännellyllä toimialalla. Pohjola-konsernin on täytettävä muun muassa vähimmäispääomaa ja vakavaraisuutta, taloudellisten tietojen ja aseman raportointia ja vastuuta sekä voitonjakoa koskevan sääntelyn sekä osuuspankkilain ja yhteensuostumalain sääntösten vaatimukset. Tietyt Pohjola-konsernissa tehtävät päätökset edellyttävät myös viranomaisten etukäteen antamaa hyväksyntää tai viranomaisille tehtyä ilmoitusta.

Oikeudellisia ja oikeudenkäyntiriskejä: Pohjolan asiakkaiden tai vastapuolten kanteet Pohjolaa vastaan voivat johtaa oikeusprosesseihin. Jos Pohjolan todetaan rikkoneen velvollisuuksiinsa, se voi olla velvollinen maksamaan vahingonkorvausta. Tällaisella mahdollisella oikeudenkäynnillä voisi myös olla haitallinen vaikutus Pohjolan maineeseen sen asiakkaiden ja vastapuolten näkökulmasta.

Veroriskijä: Verokantojen tai verolainsäädännön muutoksiin tai virheellisiin tulkintoihin liittyy veroriski. Veroriskin toteutuminen saattaisi johtaa maksunkorjauksiin tai veroviranomaisten määräämiin sanktioihin, jotka puolestaan voivat johtaa taloudellisiin menetyksiin.

Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja henkilökunnasta: Tietyillä työntekijöillä on erityisen tärkeää osaamista ja asiakassuhteita, jonka vuoksi he ovat siten avainasemassa Pohjolan kilpailukykyä säilyttämisen ja kehittämisen kannal-

	<p>ta.</p> <p>OP-POHJOLA RYHMÄN TOIMINTAAN LIITTYVIÄ RISKITEKIJÖITÄ</p> <p>Liiketoimintaan liittyvät keskeiset riskit: Liiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat strateginen riski, luottoriski ja likviditeettiriski sekä markkinariskit, joista jälkimmäisistä merkittävimpiä ovat korkoriski ja sijoitustoiminnan riskit. Myös vakuutusriskit, operatiiviset ja compliance -riskit sekä keskittymäriskit ovat merkittäviä finanssiryhmän liiketoiminnassa.</p> <p>Liiketoiminnan edellytykset ja yleinen taloudellinen tilanne: Yleisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen Suomessa tai kansainvälisesti voisi vaikuttaa epäedullisesti OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminnan kannattavuuteen ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Pankkitoimintaan liittyviä luottoriskejä: Luottoriskillä tarkoitetaan vastapuoliriskiä eli riskiä tappioista, jotka johtuvat siitä, etteivät sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovitusta velvoitteistaan.</p> <p>Raha-, valuutta- ja pääomamarkkinoiden hinta- ja kurssikehitys: OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan markkinariskeistä merkittävät ovat korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen ja luottospredin muutoksen vaikutus likviditeetti-reservin arvoon. Vakuutustoiminnan markkinariskien arvioinnissa keskeisimpiä ovat sijoituksiin liittyvät markkinariskit sekä vakuutusvelkaan liittyvät markkinariskit, joista tärkein on korkoriski. Taloudellisten tai markkinaolosuhteiden muutoksia ja niiden kokonaisvaikutuksia OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintaan ja sen tuloksiin on vaikea ennustaa.</p> <p>Maksuvalmius ja varainhankinta: OP-Pohjola-ryhmän sisäisen työnjaon mukaan Pohjola Pankki Oyj turvaa OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina OP-Pohjola-ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen maksuvalmiuden sekä hoitaa tukkuvaramainhankinnan. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että ryhmä tai siihen kuuluva yhteisö ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista tai vakuustarpeista ilman vaikutuksia liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.</p> <p>Systemiriski: Yksittäisen rahoituslaitoksen ongelmat voivat muodostua useamman pankin tai koko rahoitusjärjestelmän ongelmiksi, johtuen muun muassa rahoituslaitosten keskinäisistä vastuista ja riskeistä, kaupankäynnistä sekä kauppojen selvityksestä.</p> <p>Operatiiviseen toimintaan liittyviä riskitekijöitä: OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminnot edellyttävät kykyä käsitellä suuria määriä transaktioita tehokkaasti ja huolellisesti. Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia.</p> <p>Kilpailu: Rahoitus- ja vakuutustoimialalla kilpailu on erittäin voimakasta kaikilla OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminta-alueilla, mikä saattaa vaikuttaa haitallisesti liiketoimintaan, toiminnan tuloksiin ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Vakavaraisuus: OP-Pohjola-ryhmän ja sen yksittäisen yhteisön tulee kulloinkin soveltuvien säännösten mukaisesti täyttää sen toimintaa koskevat vakavaraisuusvaatimukset sekä riskien ja vakavaraisuuden hallintaa koskevat vaatimukset. OP-Pohjola-ryhmän pääomarakenne ja vakavaraisuussuhde voivat vaikuttaa Pohjolan ja OP-Pohjola-ryhmän luottoluokituksiin sekä varainhankinnan saatavuuteen ja</p>
--	---

	<p>kustannuksiin.</p> <p>Vahinkovakuutustoimintaan liittyviä vakuutusriskejä: OP-Pohjola-ryhmässä vahinkovakuutusliiketoiminta on keskitetty Pohjola-konserniin. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutus-suojan hankkimiseen ja vakuutusvelan riittävyyden arviointiin.</p> <p>Henki- ja eläkevakuutustoimintaan liittyviä vakuutusriskejä: Henkivakuutus-toiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät kuolevuuteen, jäljellä olevan eliniän odotteeseen (ts. pitkäikäisyyteen), työkyvyttömyyteen, asiakaskäyttäyty-miseen ja liikekuluihin. Nämä tekijät ovat vakuutusriskin määräytymisessä kes-keisiä, koska vakuutusmaksut ja vakuutusvelan määrä perustuvat näistä tehtyihin oletuksiin.</p> <p>Vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitustoiminnan riskit: Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vakuutusvelkaa kattavan omai-suuden sijoitusriskistä. Sijoitustoiminnan riskit voivat olla vastapuoli- tai markki-nariskejä tai operatiivisia riskejä. Korkotason nousu alentaa kiinteäkorkoisten arvopapereiden markkina-arvoja. Jos korkotaso laskee, kiinteäkorkoisista arvopa-pereista tulevaisuudessa saatavat uudelleensijoitustuotot laskevat. Osakekurssien ja kiinteistöjen hintojen lasku ja muutokset valuuttakursseissa voivat laskea va-kuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitusten arvoa ja niiden tuottoa.</p> <p>Strategiaan ja yrityskauppoihin liittyviä riskejä: Vaikka OP-Pohjola-ryhmä on edistynyt pankki- ja vahinkovakuutustoimintojen integroinnissa ja kasvattanut jatkuvasti asiakas- ja markkinaosuuttaan, ei voi olla varmuutta siitä, että se pystyy hyödyntämään liiketoimintojen integroimisen ja keskittämisetuohjelman tuottamat edut siten, että se tulevaisuudessa voi menestyksekkäästi myydä tuotteitaan ja palveluitaan asiakaskunnalleen. Jos OP-Pohjola-ryhmä ei onnistuisi toteuttamaan strategiaansa menestyksekkäästi, sillä voisi olla olennaisen haitallinen vaikutus ryhmän liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.</p> <p>Ostotarjoukseen liittyviä riskejä: OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa vapaaehtoisen julkisen ostotarjouksen kaikista Pohjola Pankin liik-keeseen laskemista A- ja K-sarjan osakkeista, jotka eivät ole OP Osuuskunnan omistuksessa. Ostotarjouksen toteuduttua OP Osuuskunnan aikomuksena on, että Pohjola Pankki Oyj:n ja Helsingin OP Pankki Oyj:n liiketoimintoja tullaan yhdis-tämään yhteisen johdon alle. Tarkemmasta toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä. Ei kuitenkaan voi olla varmuutta siitä, että mainittu järjestely onnistuu OP Osuuskunnan odotusten mukaisesti ja että odotetut integraatio- ja synergiatavoitteet toteutuvat.</p> <p>Lainsäädäntöön ja määräyksiin liittyviä riskejä</p> <p>Sääntelyyn liittyviä riskejä ja oikeudellisia riskejä: OP-Pohjola-ryhmä toimii voimakkaasti säännellyillä toimialoilla ja sen toimintaa koskee laaja valvonta- ja sääntelyjärjestelmä (mukaan lukien erityisesti sääntely Suomessa ja Euroopan unionissa).</p> <p>Veroriskejä: Veroriski liittyy verokantojen tai verolainsäädännön muutoksiin tai virheellisiin tulkintoihin, ja riskin toteutuminen saattaisi johtaa maksunkorotuksiin tai taloudellisiin menetyksiin.</p> <p>Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja henkilökunnasta: Jotta OP-Pohjola-ryhmä säilyisi kilpailukykyisenä ja kykenisi toteuttamaan strategiaansa, siihen kuuluvien yksittäisten yhteisöjen on palkattava ja pidettävä palveluksessaan pätevää ja ammattitaitoista henkilöstöä kaikilla liiketoiminta-alueilla.</p>
--	--

D.3.	Keskeiset tiedot tärkeimmistä arvopapereille ominaisista riskeistä	<p>Lainoihin liittyvät yleiset riskit</p> <p>Liikkeeseenlaskijariski: Pohjola ei aseta Ohjelmaesitteen puitteissa liikkeeseen laskettaville joukkovelkakirjalainoille vakuutta. Mikäli Pohjola julistettaisiin laina-aikana maksukyvyttömäksi, sijoittajien Lainaan perustuvilla saatavilla ei ole etuoikeutta, vaan niillä on sama etuoikeus kuin Pohjolan muilla vakuudettomilla sitoumuksilla ja siten voi olla olemassa riski siitä, että sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman osittain tai kokonaan.</p> <p>Markkinariski: Markkinariskillä tarkoitetaan lainan markkina-arvoon ja/tai lopulliseen tuoton määräytymiseen vaikuttaviin tekijöihin liittyvää riskiä. Sijoittajan tulee arvioida tuoton saamiseen liittyvää markkinariskiä suhteessa omiin tavoitteisiinsa sijoituksen tuotosta ja riskin sietämisestä tai esimerkiksi verrata lainan arviointua tuottoa vaihtoehtoisesta sijoituksesta saatavaan tuottoon.</p> <p>Tuottoriski: Arvopaperimarkkinoilla sijoittamiseen liittyy aina riskejä, eikä arvopaperien historiallinen kehitys ole koskaan tae tulevasta tuotosta. Sijoittaja vastaa itse omien sijoituspäätöstensä taloudellisista seuraamuksista.</p> <p>Tuotteen rakenteeseen liittyvät riskit: Lainaehtojen (laskentasääntöjen) monimutkaisuus voi johtaa siihen, että sijoittajan on hankalaa tai jopa mahdotonta verrata eri lainoja keskenään tai verrata niitä muihin vaihtoehtoihin sijoituskohteisiin.</p> <p>Ylikurssiriski: Mikäli lainaa merkitään tai maksetaan ylikurssiin (emissiokurssi yli 100 %), tarkoittaa tämä sitä, että sijoittaja maksaa lainan nimellisarvoa suuremman rahasumman. Maksettua ylikurssia ei palauteta sijoittajalle.</p> <p>Korkoriski: Yleinen korkotason nousu laskee Lainan jälkimarkkina-arvoa. Lisäksi jäljellä olevan laina-ajan pituudella on vaikutusta siihen, kuinka suuri vaikutus korkotason muutoksilla on Lainan jälkimarkkina-arvoon.</p> <p>Jälkimarkkinariski: On mahdollista, ettei Lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa ja mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen Lainan eräpäivää, voi velkakirjan senhetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi, mikä vaikuttaa Lainasta saatavaan lopulliseen tuottoon.</p> <p>Ennenaikainen takaisinmaksu:</p> <p>Liikkeeseenlaskijalla on Lainakohtaisissa ehdoissa mainituin tavoin oikeus vaatia Lainan ennenaikaista takaisinmaksua ilman erityistä syytä tai tapahtumaa. Liikkeeseenlaskija maksaa tällöin takaisin nimellisarvon kokonaisuudessaan. Takaisinmaksettavalle pääomalle ei kerry korkoa/hyvitystä takaisinmaksupäivän jälkeiseltä ajalta. Liikkeeseenlaskija maksaa Arvo-osuuden omistajille mahdollisen Laskenta-asiamiehen hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän markkina-arvoisen tuoton Lainan päättymishetkellä, joka voi olla nolla. Lisäksi sijoittaja menettää mahdollisesti maksamansa ylikurssin.</p> <p>Jos Laina maksetaan ennenaikaisesti takaisin ennen sovittua takaisinmaksupäivää Suojausinstrumenttiin kohdistuneen lainmuutoksen, Suojausinstrumentin ylläpidosta johtuvan kulujen kasvun tai Suojausinstrumentissa tapahtuneen häiriön vuoksi, Liikkeeseenlaskija maksaa sijoittajille Liikkeeseenlaskijan hyvän markkinatavan mukaisesti määrittelemän Lainalla Suojausinstrumentin muutoshetkellä olevan markkina-arvon, joka voi olla yli tai alle Lainan nimellisarvon. Liikkeeseenlaskijalla on myös Lainakohtaisissa Ehdoissa mainituin tavoin oikeus vaatia Lainan ennenaikaista takaisinmaksua, jolloin sijoittaja ei välttämättä saa Lainalle alkuperäistä tuottoa tai nimellisarvoa takaisin kokonaisuudessaan.</p>
------	--	--

	<p>Laskenta-asiamiehen tekemät muutokset: Liikkeeseenlaskija saattaa joutua tekemään markkinahäiriön seurauksena muutoksia Lainan ehtoihin, jotta Lainan tuotto voidaan määritellä, tai laskemaan hyvityksen ennen muutosta voimassa olleiden arvojen perusteella. Jos lainaehtojen muutoksilla ei Laskenta-asiamiehen arvion mukaan saada aikaiseksi kohtuullista tulosta, joka kuvastaa markkinahäiriötä edeltävää tilannetta, Laskenta-asiamiehellä on oikeus korvata Kohde-etuus yhdellä tai useammalla uudella korvaavalla Kohde-etuudella.</p> <p>Mahdollinen eturistiriitatilanne Laskenta-asiamiehen suorittamissa toimenpiteissä: Pohjola Pankilla Laskenta-asiamiehen roolissa on oikeus tehdä harkintansa mukaisia toimenpiteitä, jotka voivat liittyä esim. Kohde-etuuden arvonmäärittelyyn, Kohde-etuuden korvaamiseen ja tuoton laskennan korjaamiseen. Laskenta-asiamiehen tekemät ja Ohjelmaesitteen mahdollistamat toimenpiteet perustuvat yleiseen markkinakäytäntöön. On mahdollista, että sijoittajan on vaikea hahmottaa Laskenta-asiamiehen harkintansa mukaan tekemien toimenpiteiden taloudellisia vaikutuksia.</p> <p>On myös huomioitava, että Liikkeeseenlaskijan ja Laskenta-asiamiehen ollessa sama taho, on mahdollista, että Laskenta-asiamiehen tekemillä toimenpiteillä on vaikutusta Liikkeeseenlaskijan asemaan, joka saattaa joissakin tilanteissa aiheuttaa eturistiriitatilanteen. Näin voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa Laskenta-asiamiehen harkintavalta vaikuttaa Liikkeeseenlaskijan maksuvelvoitteiden määrään. Mahdollisissa eturistitilanteissa Pohjola Pankki toimii hyvän tavan mukaisesti.</p> <p>Liikkeeseenlaskun peruuttaminen: Liikkeeseenlaskijalla voi Lainakohtaisten ehtojen mukaan olla oikeus peruuttaa liikkeeseenlasku markkinatilanteen muuttuessa, merkintävilkkauksen jäädessä alhaiseksi tai jos tapahtuu jotain sellaista, mikä Liikkeeseenlaskijan harkinnan mukaan voi vaarantaa järjestelyn onnistumisen.</p> <p>Suojausriski: Liikkeeseenlaskija tai suojausvastapuoli voi liikkeeseenlaskupäivänä tai sitä ennen suojautua markkinariskiltä. Markkinariskiltä suojautuminen voi vaikuttaa kohde-etuuden hintaan ja asiakkaan saamaan tuottoon.</p> <p>Likviditeettiriski: Jos kyseessä on hyvin monimutkainen tuote tai markkinaolosuhteet ovat poikkeukselliset, lainaa voi olla vaikeaa tai mahdotonta myydä.</p> <p>Velallisen vaihtumiseen liittyvä riski: OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa vapaaehtoisen julkisen ostotarjouksen kaikista Pohjola Pankin liikkeeseen laskemista A- ja K-sarjan osakkeista, jotka eivät ole OP Osuuskunnan omistuksessa. Ostotarjouksen toteuduttua OP Osuuskunnan aikomuksena on, että Pohjola Pankki Oyj:n ja Helsingin OP Pankki Oyj:n liiketoimintoja tullaan yhdistämään yhteisen johdon alle. Tarkemmasta toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä. Arvo-osuuden omistajien kannalta järjestely saattaa tarkoittaa velallisen vaihtumista, millä voi olla negatiivinen vaikutus velallisen luottokelpoisuuteen ja arvo-osuuden omistajien asemaan.</p> <p><i>Lainoihin liittyvät erityiset riskit</i></p> <p>Erityinen markkinariski liittyen Osakesidonnaiseen lainaan</p> <p>Sijoittajalle maksettava hyvitys määräytyy Kohde-etuuden arvonmuutoksen perusteella. Maksettavan hyvityksen määrään vaikuttaa lisäksi Tuottokerroin. Sijoittajan on huomioitava, että hyvityksen laskenta perustuu laskennalliseen pääomaan, joka on yhtä suuri kuin nimellisarvo.</p> <p>Osakesidonnaiseen lainaan liittyy riski markkinahäiriön tapahtumisesta. Lainaehtoihin voidaan tehdä myös lainaehtojen korjauksia osakkeeseen liittyvän järjes-</p>
--	--

		telyn tai toimenpiteen vuoksi. Mikäli lainaehtojen korjaukset eivät johda taloudellisesti järkevään tai kohtuulliseen lopputulokseen, joka kuvastaa osakkeeseen liittyvää järjestelyä tai toimenpidettä edeltävää tilannetta, Liikkeeseenlaskija maksaa lainan ennenaikaisesti takaisin.
D.6.	Varoitus	Lainan tuottorakenne on monimutkainen ja on mahdollista, että Kohde-etuuden kehitys on sellainen, että sijoittaja menettää mahdollisen tuoton kokonaan tai osittain.

Jakso E - Tarjous		
E.2.b.	Varojen käyttö	Liikkeeseenlaskut ovat osa Pankin varainhankintaa.
E.3.	Kuvaus tarjousehdoista	<p>Liikkeeseenlaskupäivä: 22.4.2015</p> <p>Merkintäaika: 10.3.2015-17.4.2015</p> <p>Merkintäpaikka: Merkintäpaikkoina toimivat OP Osuuskunnan jäsenosuuspankki- en ja Helsingin OP Pankki Oyj:n konttorit sekä Pohjola Pankki Oyj:n Pohjola Markets. Merkintäpaikkana toimivat myös OP:n verkkosivuilla www.op.fi/joukkolainat, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla osuuspankin verk- kopalvelusopimus.</p> <p>Liikkeeseenlaskun luonne: Yksittäinen laina</p> <p>Velkakirjojen toimitus: Ei sovellu</p> <p>Lainan pääoma: 6.429.000 euroa</p> <p>Velkakirjan nimellisarvo, litterointi, yksikkökoko: 1.000 euroa</p> <p>Velkakirjojen määrä: 6.429</p> <p>Vähimmäismerkintä: 1.000 euroa</p> <p>Merkintäkurssi: Vaihtuva, noin 110. Enintään 115.</p> <p>Merkintähinta: Ei sovellu.</p> <p>Merkintöjen maksuaika: Kokonaisuudessaan merkittäessä</p> <p>Päätökset ja valtuudet, jonka nojalla Lainan lasketaan liikkeelle: Pohjolan hallituk- sen 16.12.2014 antama valtuutus, jonka mukaisesti Lainan liikkeeseenlaskusta on tehty päätös 2.3.2015.</p> <p>Menettely lainan yli- ja alimerkintätilanteessa, liikkeeseenlaskun keskeyttäminen, peruuttaminen, merkintäajan pidentäminen: Liikkeeseenlaskijalla on oikeus osit- tain tai kokonaisuudessaan hyväksyä tai hylätä sijoittajien tekemät merkinnät.</p> <p>Pohjola voi päättää mahdollisista merkintöjen pienentämisistä, Lainan määrän korottamisesta tai alentamisesta, merkintäajan jatkamisesta tai Lainan merkinnän keskeyttämisestä. Merkintää ei voida kuitenkaan keskeyttää ensimmäisen päivän aikana.</p> <p>Merkintäsitoumukset: Ei</p>
E.4.	Kuvaus kaikista liikkeeseenlaskuun /tarjoukseen liitty-	Liikkeeseenlaskijan ja Laskenta-asiamiehen ollessa sama taho, on mahdollista, että Laskenta-asiamiehen tekemillä toimenpiteillä on vaikutusta Liikkeeseenlaski- jan asemaan, joka saattaa joissakin tilanteissa aiheuttaa eturistiriititilanteen esi-

	vistä olennaisista intresseistä, mukaan lukien eturistiriidat	merkiksi tilanteessa, jossa Laskenta-asiamiehen harkintavalta vaikuttaa Liikkeenlaskijan maksuvelvoitteiden määrään. Mahdollisissa eturistiriitatilanteissa Pohjola Pankki toimii hyvän tavan mukaisesti.
E.7.	Arvioidut kustannukset, jotka liikkeenlaskija tai tarjoaja veloittaa sijoittajalta	Merkintäpalkkiota ei ole. Arvo-osuuksien säilytyksestä veloitetaan kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukainen säilytyspalkkio.